

Problematika regulace výdrolu obilnin v ozimé řepce - optimální čas k aplikaci herbicidů

29.9.2026 - Hana Šperlingová | Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu

Druhové spektrum plevelů na orné půdě se neustále mění vlivem vývoje technologií pěstování plodin. Významně se na změnách spektra plevelů v posledním desetiletí projevilo především snížení počtu plodin, tzv. plodin tržních, které přinášejí zemědělcům zisk. Nejrozšířenějšími jsou ozimé obilniny (pšenice, ječmen) a ozimá řepka. Ostatní plodiny jako cukrovka, kukuřice, píceřiny na orné půdě a celá řada dalších plodin jsou sety okrajově nebo v podnicích úzce se specializujících. Porušení základního pravidla střídání plodin přispívá k přemnožení celé řady plevelů. Podobně působí na rostoucí výskyt plevelů ústup od tradičního zpracování půdy a příklon k technologiím minimálního zpracování půdy. Dlouhodobé aplikace herbicidů též přispěly k porušení rovnováhy v plevelových společenstvech na polích.

Na tyto dlouhodobě působící faktory reagují jednotlivé druhy plevelů různě. Jednoleté i vytrvalé trávovité plevele však oplývají velkou přizpůsobivostí a poměrně vysokou konkurencí. Nastupují zpravidla tam, kde došlo k oslabení konkurence ze strany dvouděložných plevelů.

Aby regulace plevelů splnila svůj význam, musí být soustavná a promyšlená s cílem postupného snižování zásoby generativních a vegetativních diaspor v půdě. Smyslem fungujícího systému regulace na jednotlivých pozemcích a celých farmách je harmonické spojení zpracování půdy, agrotechniky, využití herbicidů a celé řady dalších faktorů.

Ozimá řepka vzhledem k časnému setí umožňuje rychlý rozvoj výdrolu obilnin, který je významným konkurentem právě v ozimé řepce. Výdrol je možné regulovat postemergentními aplikacemi herbicidů s účinnými látkami (např. *Propaquizafop*, *Clethodim*, *Fluazifop-P*, *Quizalofop-P-ethyl*, aj.).

Regulace výdrolu obilnin v ozimé řepce:

Mimo plevelných druhů působí velké problémy i zaplevelující plodiny. Význam regulace výdrolu v řepce stoupá s rostoucími plochami pěstování v České republice. Nejvíce je ozimá řepka pěstována po ječmenech, ale i po ozimých pšenicích. Používané technologie sklizně způsobují relativně vysoké ztráty zrna při sklizni. Vlivem trendu požívání minimálního zpracování půdy dochází ke kumulaci jednotlivých agrotechnických opatření. To má za následek rozvrstvení zrna obilnin v povrchové vrstvě ornice (5 – 7 cm). Obilky mají v těchto podmínkách optimální podmínky pro vzcházení. Při dostatku srážek vzcházejí masově již za několik dní po setí ozimé řepky. Rostliny ozimé řepky jsou v počátečním období konkurenčně velmi slabé. Vzešlý výdrol obilnin je během několika dní výrazně oslabí, dochází i k vymizení rostlin řepky. Za sucha výdrol vzchází postupně a po dlouhou dobu. Jeho konkurenční schopnost je však stejně nebezpečná. Vzhledem k vysoké konkurenční schopnosti je nutné vzešlý výdrol odstranit co nejdříve, aby nedošlo k poškození porostu ozimé řepky. Takový porost špatně přezimuje. Velmi důležité je vytvoření podmínek, aby ke ztrátám při sklizni nedocházelo nebo aby byly minimální. To zajistí pouze moderní dobře seřízené sklízecí mlátičky. Nebezpečí výdrolu je významně sníženo časnou podmínkou a následnou orbou. Klasické zpracování je však časově i finančně velmi náročné, proto jsou v posledních letech upřednostňovány technologie minimálního zpracování půdy. Rozhodující je též kvalita setí. Dobře založený porost se lépe vyrovnává s konkurencí plevelů. Důležitým opatřením je proto použití herbicidů. Dnes mají

zemědělci celou řadu vysoce účinných postemergentních graminicidů. Řada z nich vykazuje kromě účinku na výdrol i vynikající účinek na pýr plazivý. Ošetření herbicidy je třeba provést včas ve fázi do počátku odnožování výdrolu. Při časnější aplikaci ve fázi 2 – 3 listů hrozí nebezpečí dalšího vzcházení výdrolu. Opožděné aplikace na přerostlý výdrol jsou již méně účinné, rostliny řepky jsou konkurencí výdrolu výrazně oslabeny. Herbicidní efekt na výdrol se tedy dostaví příliš pozdě. Nutné je též respektovat, že výdrol ozimé pšenice je odolnější vůči herbicidům než výdrol ječmene. Při výsevu ozimé řepky po jarním ječmenu je velkým omylem spoléhat na vymrznutí rostlin ječmene. Poškození řepky způsobené výdrollem jarního ječmene na podzim na porostu řepky jsou zpravidla nevratná. Uvolněný prostor po rostlinách ječmene v průběhu zimy a na jaře rychle osídlí plevy. Důležité je správně načasovat aplikace graminicidů proti výdrolu. Ošetření porostu ozimé řepky je nutné načasovat tak, aby byl již vzešlý všechný výdrol. Na méně vyvinuté rostliny výdrolu je možné použít dolní hranici dávek doporučených výrobcem. Vyšší dávky používáme na výdrol ozimé pšenice a vzrostlý výdrol ječmene. V podzimních měsících existuje celá řada rizik aplikací způsobených poměrně výraznou proměnlivostí povětrnostních podmínek. Jádrem úspěšné aplikace postemergentních graminicidů je správně seřízené aplikační zařízení, které zajistí dodržení optimální dávky herbicidu a vody na hektar. Rizikem jsou dešťové srážky po aplikaci. Postemergentní graminicidy však poměrně rychle pronikají do listů a jsou rychle následně rozváděny po celé rostlině. U pozdě setých porostů ozimé řepky vzniká riziko posunutí aplikací proti výdrolu do období nižších denních i nočních teplot. Při nižších teplotách je účinek většiny postemergentních graminicidů výrazně omezen. V některých případech dochází i k selhání účinku graminicidů. Rostliny jsou již fyziologicky méně aktivní a herbicid nepřijmou. Za vlhka a při nižších denních teplotách zůstává na podzim na listech rosa někdy i po celý den. Při aplikacích herbicidů v tomto období dochází k stékání postřiku spolu s rosou z listů na povrch půdy. Efekt aplikace herbicidů je výrazně snížen.

<https://www.carc.cz/2026/09/29/problematika-regulace-vydrolu-obilnin-v-ozime-repce-optimalni-cas-k-aplikaci-herbicidu>